

Програма на Европската Унија за транзициска помош и институционален развој – ТАИБ 2010

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ЛОКАЛНО НИВО

*Прирачник за контрола на
емисии во воздух од Б-
инсталации и мерки за
подобрување на квалитетот
на воздухот*

Финална верзија, датум 10.12.2015

EuropeAid/134079/D/SER/MK

Проектот е финансиран од
Европската Унија

RAMBOLL

Проектот е имплементиран од Ramboll
и нејзините конзорциумски партнери

**ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО**

Дата	10 декември 2015
Изготвил	Фана Христовска и Иан Маклеан
Проверил	Раул Дауса
Контролирал	Џули Беуфилс
Опис	Прирачник за контрола на емисии во воздух од Б-инсталации и мерки за подобрување на квалитетот на воздухот

Реф: EuropeAid/134079/D/SER/MK

Содржината на овој извештај е единствена одговорност на Ramboll Данска A/S и нејзините конзорциумски партнери и во ниеден случај не ги одразува ставовите на Европската Унија.

Ramboll
Hannemanns Allé 53
DK-2300 Copenhagen S
Denmark
T +45 5161 1000
F +45 5161 1001
www.ramboll.com

СОДРЖИНА

АКРОНИМИ	1
1. ВОВЕД	2
1.1 Цел на Прирачникот	2
1.2 Содржина на прирачникот	2
1.3 Намена на Прирачникот	2
1.4 Целни групи	3
2. ПРАВНИ ОСНОВИ	4
2.1 Постапка за издавање на Б-ИСКЗ дозвола	4
2.2 Структура на Правилникот за ГВЕ за воздух од стационарни извори	7
3. ПОСТАВУВАЊЕ НА ГВЕ ЗА ЕМИСИИ ВО ВОЗДУХ ВО Б-ИСКЗ ДОЗВОЛИТЕ	9
4. ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ЗАГАДУВАЧИТЕ И ТЕХНИКИ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ ЗА РАЗЛИЧНИ ИНДУСТРИСКИ СЕКТОРИ	13

ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1 - ЛИСТА НА ПРИМЕНЛИВИ ЗАКОНИ КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА ОВОЈ ПРИРАЧНИК

АКРОНИМИ

ВОЈ	Вкупен органски јаглерод
ГВЕ	Гранични вредности на емисии
ДКОУППРОВС	Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка за работни односи во втор степен
ЕЛС	Единици на локалната самоуправа
ЗЕЛС	Заедница на единиците на локална самоуправа на Република Македонија
ИСКЗ	Интегрирано спречување и контрола на загадувањето
ИОС	Испарливи органски соединенија
ЛАПЖС	Локален акционен план за животна средина
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
НО	Надлежен орган
ОГО	Организации на граѓанското општество
ОМ	Обоеени метали
РАН	Полициклични ароматични јаглеводороди
PCDD/PCDF	Полихлорирани дибензо диоксини / полихлорирани дибензофурани
ППИ-БИЕД	Правилник за постапката за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола
РМ	Цврсти честички
Правилникот	Правилник за гранични вредности на емисии на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот (Службен весник на РМ бр 141/10)
Уредбата	Уредба за определување на активностите на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола односно дозвола за усогласување со оперативен план и временски распоред за поднесување на барање за дозвола за усогласување со оперативен план (Службен весник на Република Македонија бр. 89/05)
HCN	Цијановодород

1. ВОВЕД

Овој прирачник е изготвен во рамките на проектот „Техничка помош за зајакнување на капацитетите за спроведување на законодавството за животна средина на локално ниво“, EuropeAid/134079/D/SER/MK. Проектот е финансиран од Програмата на Европската Унија за транзициска помош и институционален развој надградба - ТАИБ 2010 година. Главен корисник на проектот е Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП). Другите корисници на проектот се Министерството за локална самоуправа, деветте ЕЛС избрани да учествуваат во проектот: Град Скопје, Ѓорче Петров, Аеродром, Тетово, Гостивар, Јегуновце, Охрид, Македонски Брод и Дебрга и Заедницата на единиците на локалната самоуправа (ЗЕЛС).

1.1 Цел на Прирачникот

Главна цел на овој прирачник е да обезбеди насоки за надлежните органи за пропишување на граничните вредности на емисиите во воздухот во Б-ИСКЗ дозволите. Втората цел е да му помогне на операторот во изборот на техники за намалување на емисиите кои може да се користат, со цел да се работи во согласност со националното законодавство за воздух.

1.2 Содржина на прирачникот

Овој прирачник ја опишува правната основа и постапката за издавање на Б-ИСКЗ дозволата. Прирачникот исто така, обезбедува не-нормативен список на техники за намалување на емисиите, кој операторите на Б-ИСКЗ инсталации може да го користат за да се избегнат или да се намалат емисиите во воздух. На крајот, Прирачникот ја дава врската помеѓу Уредбата за определување на активностите на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола односно дозвола за усогласување со оперативен план и временски распоред за поднесување на барање за дозвола за усогласување со оперативен план (Службен весник на Република Македонија бр. 89/05)¹ и за гранични вредности на емисии на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитуваат стационарните извори во воздухот (Службен весник на РМ бр. 141/10).

1.3 Намена на Прирачникот

Овој прирачник има повеќе намени:

- да се опише постапката за издавање Б-ИСКЗ дозвола;
- да се објасни структурата на Правилникот² и да се дадат насоки како да се користи Правилникот при пропишување на ГВЕ во воздухот од инсталации во секој од индустриските сектори за кои е потребна Б-дозвола;
- да се укаже на видовите на загадувачки супстанции кои можат да се емитуваат од различни индустриски сектори;
- да се обезбеди не-нормативна листа на најчесто користени техники за намалување на емисиите и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух;
- да се обезбедат информации за операторите во врска со ГВЕ, кои може да се очекуваат во нивната дозволата; и
- да се обезбедат информации за јавноста и еколошките граѓански организации, заинтересирани за спречување и контрола на загадувањето, за да се овозможи следење на почитувањето на ГВЕ пропишани во дозволите со националното законодавство.

¹Прирачник за ИСКЗ

² Правилник за гранични вредности за емисии на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи емитувани од стационарни извори

1.4 Целни групи

Овој прирачник е наменет за властите за животна средина (Надлежни органи) одговорни за пишување на дозволи од МЖСПП, ЕЛС и Град Скопје, бизнис секторот (оператори на инсталациите), правни и физички лица кои подготвуваат барања за Б-ИСКЗ, јавноста и еколошките граѓански организации.

2. ПРАВНИ ОСНОВИ

Врз основа на член 95 од Законот за животна средина, активностите на новите инсталации или значителните промени на постоечките, како што е утврдено од страна на Владата на Република Македонија во вид на Уредба, може да започнат со работа по добивање на интегрирана еколошка дозвола. Законот разликува два типа на дозволи: интегрирани дозволи за нови инсталации и дозволи за усогласување со оперативен план за постоечки инсталации. Постои дополнителна поделба на дозволи А и Б, во зависност од надлежниот орган одговорен за нивно издавање. А- интегрираните дозволи/дозволите за усогласување со оперативен план се издаваат од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање, а Б- интегрираните дозволи/дозволите за усогласување со оперативен план се издаваат од страна на ЕЛС и Градот Скопје. Исклучок од правилото дека А дозволи се издаваат од страна на МЖСПП а Б-дозволи од страна на единиците на локалната самоуправа и на Градот Скопје се Б - ИСКЗ инсталациите кои се наоѓаат во заштитено подрачје, согласно Законот за природа - каде надлежноста за издавање на дозволите е на МЖСПП. ЕЛС во градот Скопје не се одговорни за издавање на Б интегрирани дозволи/дозволи за усогласување со оперативен план со што сите Б-интегрирани дозволи/дозволи за усогласување со оперативен план во рамките на Скопје се издаваат од страна на Градот Скопје.

Типовите активности кои за кои е потребна интегрирана дозвола/дозвола за усогласување со оперативен план се пропишани во Уредбата (Службен весник на Република Македонија број 89/05). Законот за животна средина обезбеди можност за постоечките инсталации да можат да поднесат барање за дозвола за усогласување наместо да аплицираат директно за интегрирана дозвола. Ова е направено со цел да ѝ се овозможи на постоечката индустрија дополнително време да се усогласи со строгите еколошки барања пропишани со законодавството на ЕУ. Сепак, оваа можност веќе не постои, бидејќи сите инсталации кои имаа добиено дозвола за усогласување имаа рок за завршување на активностите утврдени во оперативниот план до 01.04.2014 година и сега мора да бараат или А или Б интегрирана еколошка дозвола. Списокот на важечки закони е даден во Прилог 1 од овој прирачник.

2.1 Постапка за издавање на Б-ИСКЗ дозвола

Правилникот за постапката за издавање на Б-ИСКЗ (Службен весник на РМ бр. 112/14)³ ја пропишува постапката за:

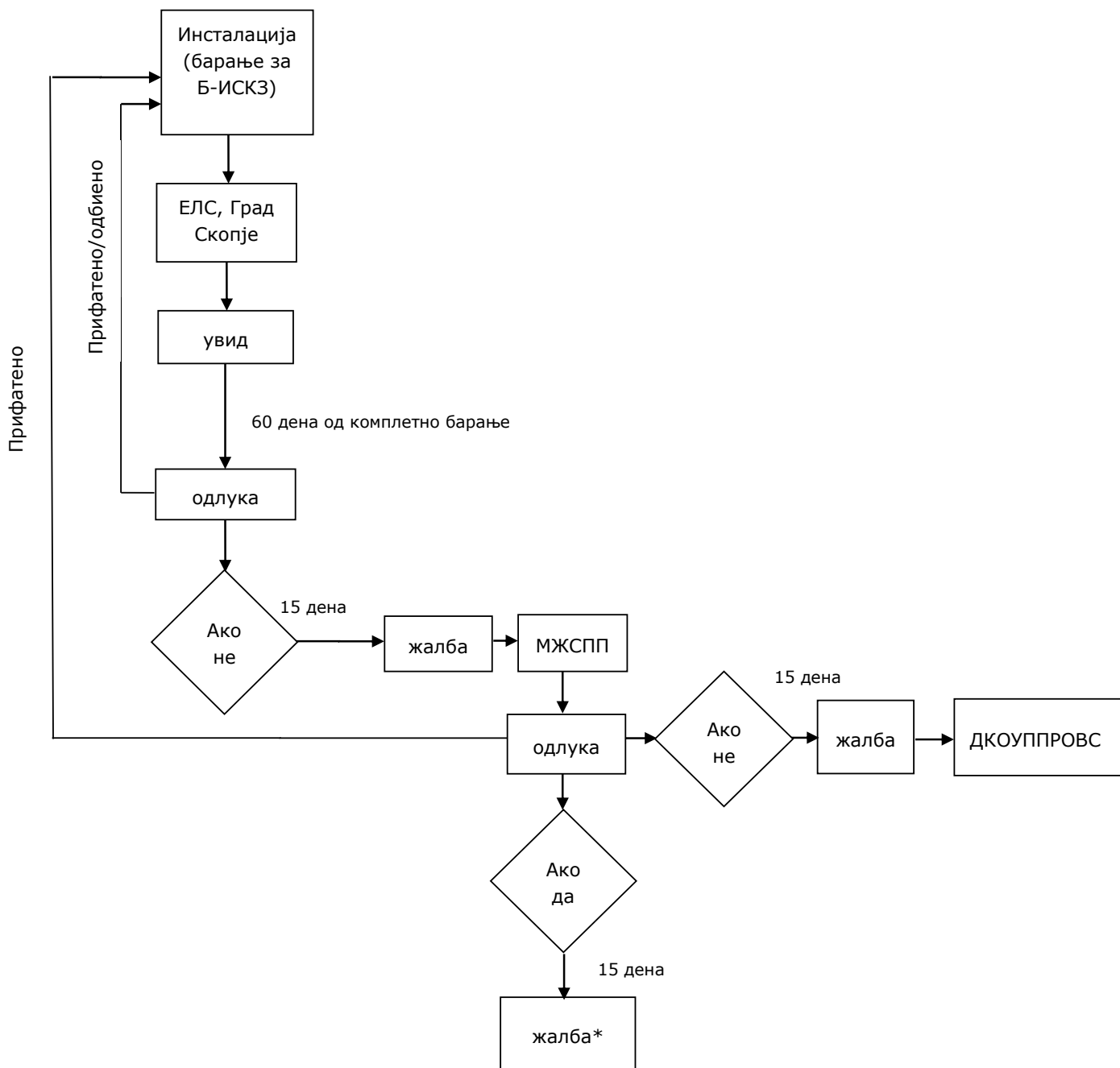
- издавање;
- менување;
- делумен или целосен пренос на Б-дозвола;
- условите за престанок на активноста и одземање на дозволата;
- форма и содржина на барањето и начинот на поднесување на барањето за Б-дозвола;
- форма и содржина на Б-дозволата;
- форма и содржина на Регистарот на Б-дозволи; и
- начинот на водење на Регистарот.

Со оглед на фактот дека Б-дозволите за усогласување со оперативен план сега се застарени, овој прирачник се фокусира само на Б-интегрираните дозволи. Постапката за издавање на Б-интегрирани дозволи е поедноставна од процедурата за издавање Б-дозволи за усогласување со оперативен план и е прикажана во Дијаграм 2.1.

³Правилник за постапката за добивање Б-интегрирана еколошка дозвола (Службен весник на РМ бр. 112/14)

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО

Дијаграм 2.1 - Постапка за добивање Б-интегрирана еколошка дозвола

**ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО**

Во согласност со член 126 од Законот за животна средина, постојат две можности за жалба. На почетокот операторот, правните и физичките лица, како и еколошките граѓански организации* може да поднесат жалба против одлуката на градоначалникот на ЕЛС, а потоа последователно против одлуката донесена од страна на МЖСПП.

Според член 123 од Законот за животна средина, секоја единица на ЕЛС и на градот Скопје е должна да определи најмалку едно лице со високо образование од областа на природните науки или инженерството за работа, во локалната администрација, за издавање на Б интегрирани дозволи и да го извести МЖСПП за таквото именување. Покрај тоа, единиците на ЕЛС може да воспостават заедничка администрација за издавање на Б интегрирани дозволи.

Теренските увиди во текот на постапката за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола ги вршат овластени инспектори за животна средина. Овластениот инспектор за животна средина ќе спроведе увид за да се утврди дали се исполнети условите утврдени во дозволата (Член 9 од Правилник-ИСКЗ). За таквиот увид, овластениот инспектор за животна средина составува записник кој ќе послужи како основа за подготовка на заклучок од инспекцијата.

ЕЛС се должни да ги земат предвид резултатите од постапката за оценка на влијанието врз животната средина (ОВЖС) ако тие се спроведат (член 8 од Правилник-ИСКЗ).

Во случај кога, во прилог на дозволата за Б-ИСКЗ, се бара инсталацијата да има и други дозволи поврзани со користење на природни богатства или дозволи за испуштање, ЕЛС нема да издаде Б-ИСКЗ дозвола доколку инвеститорот (барателот) не ги обезбеди сите потребни дозволи; ЕЛС ќе се приклучи на условите и мерките дефинирани во другите дозволи во Б-ИСКЗ дозволата (Закон за животна средина член 126 (8)).

Операторите на инсталации за кои е потребна Б-дозвола мора да достават барање за Б-ИСКЗ дозвола до надлежните органи кое ќе ги содржи следните информации⁴:

- Податоци за операторот или подносителот на барањето;
- Податоци и опис на инсталацијата, нејзините технички дејности;
- Податоци за управување и контрола на инсталацијата;
- Податоци за сировини и помошни материјали и енергии користени или произведени во инсталацијата;
- Податоци за цврст и течен отпад;
- Податоци за емисии во воздух;
- Податоци за емисии во површински води и канализација;
- Податоци за земјоделски и сточарски дејности;
- Податоци за бучава, вибрации и не-јонизирачко зрачење;
- Податоци за точките за следење и земање мостри;
- Програма за подобрување;
- Мерки за спречување на незгоди и мерки за заштита во итни случаи;
- Ремедијација, прекин на работата на инсталацијата, рестартирање и грижа за животната средина по затворањето;
- Изјава;
- Табеларен приказ и потребни прилози за наодите вклучени во барањето.

Надлежниот орган може да побара од операторот или барателот да достави дополнителни податоци кои не се наведени погоре, ако смета дека е потребно појаснување на наведените податоци.

⁴Член 3 од Правилник-ИСКЗ

**ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО**

Врз основа на информациите обезбедени од страна на операторот во барањето, Надлежниот орган изготвува Б-ИСКЗ дозвола со следнава содржина:

- I. Инсталација за која се издава дозволата;
- II. Работа на инсталацијата;
- III. Документација;
- IV. Редовни извештаи;
- V. Известувања;
- VI. Емисии;
- VII. Трансфер до пречистителна станица за отпадна вода;
- VIII. Услови надвор од локацијата;
- IX. Програма за подобрување;
- X. Договор за промени во писмена форма;
- XI. Прилози.

Како што споменавме погоре, овој Прирачник е фокусиран на пропишување ГВЕ во воздухот (Дел 6.1 Емисии во воздухот, Глава 6 од дозволата). Кога се пропишуваат ГВЕ во воздухот, Надлежниот орган е должен да го користи Правилникот за ГВЕ за емисии во воздух од стационарни извори („Службен весник на Република Македонија“ број 141/10). Со цел да им помогне на Надлежните органи да ги утврдат ГВЕ во воздухот кои треба да ги пропишат во дозволиите за различни видови на дејности, кратки информации за структурата на овој правилник се наведени подолу. Посеопфатно упатство за примена на овој Правилник е претходно подготвено од страна на МЖСПП (6-ти април 2013 година) и може да се најде на веб-страницата на МЖСПП⁵. Спротивно на тоа, ова Упатство обезбедува директно мапирање на категоријата на дејности од Б-дозволата на соодветниот дел на Правилникот за емисии во воздух.

2.2 Структура на Правилникот за ГВЕ за воздух од стационарни извори

Правилникот за ГВЕ за воздух од стационарни извори е поделен на 5 дела, и тоа:

- I. Општи одредби
- II. Гранични вредности на емисии на одредени видови загадувачки материји и гранични вредности на одредени производни процеси и објекти
- III. Гранични вредности на емисии од постројки за согорување
 1. Гранични вредности на емисии од постројки за согорување до 1 MW;
 2. Гранични вредности на емисии од постројки за согорување од 1 до 50 MW;
 3. Гранични вредности на емисии од постројки за согорување над 50 MW;
- IV. Гранични вредности на стационарни мотори со внатрешно согорување
- V. Гранични вредности на емисии од испарливи органски соединенија, поради употреба на растворувачи во одредени активности и инсталации

I – Општи одредби

Во овој дел се претставени општи одредби како што е целта, општите барања и дефинирањето на термините кои се користат во правилникот. Важно е да се напомене дека правилникот пропишува дефиниција на терминот „значајна промена“ во однос на ИСКЗ, малите инсталации и сите други инсталации што користат растворувачи. „Значајна промена“ се дефинира како⁶:

- промена на работата која според мислењето на надлежниот орган, може да има значителни негативни ефекти врз луѓето или животната средина;
- за мала инсталација⁷ за ИОС, таа значи промена на номиналниот капацитет што доведува до зголемување на емисиите на ИОС за повеќе од 25%, како и сите други промени кои според мислењето на надлежниот орган може да имаат значителни негативни ефекти врз здравјето на луѓето или животната средина;

⁵<http://www.moepp.gov.mk/wp-content/uploads/2014/09/Upatstvo%20za%20pravilnik%20za%20GVE.pdf>

⁶Член 4, став (1) точка 45 од Правилникот за ГВЕ

⁷ Мала инсталација се дефинира како инсталација со потрошувачка на растворувачи помалку од 10 тони годишно.

**ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО**

- за сите други инсталации за ИОС, промена на номиналниот капацитет што доведува до зголемување на емисиите на ИОС за повеќе од 10%, како и сите други промени кои според мислењето на надлежниот орган може да имаат значителни негативни ефекти на човечкото здравје или животната средина.

„Значајни промени“, исто така, се дефинирани во Законот за животна средина како што се: промена во работењето на инсталацијата која според мислењето на надлежните органи може да има значителни негативни ефекти врз здравјето на луѓето или животната средина⁸. Оваа дефиниција остава на надлежните органи да ги идентификуваат таквите промени врз основа на субјективното искуство и/или знаење. Со цел да се усогласат овие две дефиниции, се препорачува дефиницијата на значајни промени во однос на ИСКЗ да не се применува само на ИОС, туку да значи воопшто: секоја промена која води до зголемување од 25% на некоја емисија.

II - Гранични вредности на емисии за одредени видови на загадувачки материји и граничните вредности за одредени производни процеси и објекти

ГВЕ за одредени загадувачи и ГВЕ за одредени производствени процеси се пропишани во Прилог 1 и 2 од Правилникот.

III - Гранични вредности на емисии од постројки за согорување

ГВЕ за одредени загадувачи кои произлегуваат од согорувањето на цврсти, течни и гасовити горива во зависност од топлинската енергија на постројката се пропишани во овој дел и се делат на:

1. Гранични вредности на емисии од постројки за согорување до 1 MW

За постројки за согорување до 1 MW, регулаторот пропишал ГВЕ само за чаден број во зависност од типот на гориво (цврсто, течно или гасовито).

2. Гранични вредности на емисии од постројки за согорување од 1 до 50 MW

Граничните вредности на емисии за постројки за согорување со капацитет од 1 до 50 MW се пропишани во Прилог 3 од Правилникот.

3. Гранични вредности на емисии за постројки за согорување над 50 MW

ГВЕ за секој тип на гориво (цврсто, течно или гасовито) се пропишани во Прилог 4 од Правилникот. Овој дел исто така пропишува: типови на инсталации за кои ГВЕ во Прилог 4 не се применуваат, можни отстапувања од ГВЕ пропишани во Прилог 4, начинот на определување ГВЕ за инсталации со различно согорување и начинот на пресметка на ГВЕ за постројки за согорување што користат мешани горива.

IV - Гранични вредности за стационарни мотори со внатрешно согорување

Во овој дел се пропишани ГВЕ за различни видови на загадувачки супстанции што можат да се испуштаат од стационарни мотори со внатрешно согорување.

V - Гранични вредности на емисии на испарливи органски соединенија (ИОС), поради употреба на растворувачи во одредени активности и инсталации

Во овој дел се пропишани ГВЕ за инсталации кои користат растворувачи и емитуваат испарливи органски соединенија (наведени во Прилог 5 од Правилникот) и барањата во однос на фугитивните емисии.

⁸ Член 5 ст. (1) точка 38 од Законот за животна средина

3. ПОСТАВУВАЊЕ НА ГВЕ ЗА ЕМИСИИ ВО ВОЗДУХ ВО Б-ИСКЗ ДОЗВОЛИТЕ

Како што е споменато во 2.1 погоре, Дел VI од ИСКЗ дозволите ги уредува сите емисии од инсталациите вклучувајќи ги и емисиите во воздухот. Основата за поставување на граничните вредности на емисии во дозволите за Б-ИСКЗ генерално ќе се одвива преку примена на Правилникот за ГВЕ (Службен весник на РМ бр 141/10). Меѓутоа, во некои случаи (пр. депонии или инсталации за рециклирање или согорување на опасен отпад и за согорување на комунален отпад), ГВЕ се пропишани со подзаконските акти за отпад.

Кога се пропишуваат ГВЕ, Надлежниот орган мора да земе предвид дека и покрај ГВЕ пропишани за различни индустриски сектори (Глава II од Правилникот), треба да бидат земени предвид и општите ГВЕ за различни загадувачки супстанции (Глава I од Правилникот).

Со цел да се поедностави работата на Надлежниот орган при пропишување на граничните вредности на емисиите во воздух од Б-ИСКЗ инсталациите, Надлежниот орган може да ја користи Табелата 3.1 подолу, каде е дадена јасна врска помеѓу видот на ИСКЗ активност и релевантните ГВЕ.

Табела 3.1 Врска меѓу активностите од Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ и Правилникот за ГВЕ

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Правилник за ГВЕ за емисии во воздух
1.1. Согорувачки инсталации со номинален топлински влез поголем од 10 MW и помал од 50 MW	ГВЕ за инсталации за согорување од 1-50 MW се утврдени во Прилог 3
2.1. Инсталации за обработка на метали - примена на заштитни слоеви од растопен метал со влез од 0,5 до 2 тони суров челик на час	Табела 22 од Прилог 2 - топло поцинкување
2.2. Леарници за ферометали со производствен капацитет поголем од 2 до 20 тони дневно	За леарници - Табела 13 од Прилог 2
2.3. Инсталации за топење, вклучувајќи и легирање, на обоени метали, вклучувајќи ги и повторно добиените производи (рафинација, лиење ливови, итн), со капацитет на топење над 0,2 до 4 тони дневно за олово и кадмиум или помеѓу 2 и 20 тони дневно за сите други метали	За леарници за обоени метали- Табела 13 од Прилог 2 Топење и топење - Табели 10 и 11 од Прилог 2 - Легирање - Табела 14 од Прилог 2 Алуминиум - Табела 19 од Прилог 2 Цинк/Бакар - Табела 62 од Прилог 2
2.4. Инсталации за површинска обработка на метали и на пластични материјали со електролитски или со хемиски процес, доколку волуменот на процесните резервоари надминува 5 до 30 m ³	Табела 1.2 и 1.3 од Прилог 5 Кисели гасови (како HCl) од површинска обработка - Табела 15 Прилог 2
3.1. Инсталации за производство на цементен клинкер во ротациони печки со производствен капацитет помал од 500 тони	Производство на цемент - Табела 59 и 60 од Прилог 2

**ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО**

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Правилник за ГВЕ за емисии во воздух
дневно, или на вар во ротациони печки или во други печки со производствен капацитет од 10 до 50 тони дневно.	Производство на вар - Табела 3 од Прилог 2
3.2. Инсталации за ископ, дробење, мелење, сеење, загревање на минерални сировини, ако не се опфатени со Прилог 1 на овој правилник, односно не се класифицирани како А-ИСКЗ инсталации.	Табела 8 Прилог 2
3.3. Стационарна бетонска база со вкупен капацитет на силосите за бетон поголем од 50 m ³ .	Нема процесни емисии од оваа активност. Емисиите во воздух од овој тип на инсталации се фугитивните емисии (на пример, силоси за бетон, бетонски мешалки, единици за сепарација, транспорт) мора да се контролира со добро управување.
3.4. Инсталации за производство на стакло, вклучувајќи и стаклена волна, со капацитет на топење од 1 до 20 тони дневно;	Табела 5 од Прилог 2
3.5. Инсталации за топење на минерални материји, вклучувајќи и производство на минерални влакна, со капацитет на топење од 1 до 20 тони дневно;	Табела 61 од Прилог 2
3.6. Инсталации за производство на керамички производи со печење, пред се ќерамиди, тули, огноотпорни тули, плочки, каменина или порцелан, со производствен капацитет 5 до 75 тони дневно.	Табела 6 од Прилог 2
3.7. Нанесување на глазура со испарливи соли врз порцелан или керамика.	Како по Активност 3.4
4.1. Сечење полиуретанска пена или полиуретански еластомер со загреана жица.	Нема процесни емисии во воздухот од оваа активност. Емисии во воздух се само фугитивните емисии за кои не постојат ГВЕ пропишани во Правилникот.
5.1 Сите инсталации за отстранување на отпадот на депонии, рециклирање или согорување на опасен отпад, согорување на комуналниот отпад, депонирање на неопасен отпад на депониите кои не се опфатени со Прилог 1 на овој правилник, односно не се класифицирани како А-ИСКЗ инсталации	ГВЕ се пропишани во Правилникот за ГВЕ од горење и согорување на отпад и условите и начинот на работа на инсталациите за горење и согорување на отпад (Службен весник на РМ бр. 123 / 09)
6.1. Инсталации за производство на хартија и картон, со производствен капацитет од 5 до 20 тони дневно;	Нема. Можни ГВЕ за согорувачки инсталации од 1-50 MW регулирани во Прилог 3 (ако постои постројка за согорување)
Инсталации за претходна обработка (операции како што се перење, белење, мерцеризација) или боење на влакна или на ткаенини, со капацитет на обработка е помеѓу 1 до 10 тони дневно	Нема. Емисиите во воздухот од овој тип на инсталации не се значајни Секоја постројка за согорување поврзана со оваа дејност е опфатена со ГВЕ за инсталации за согорување од 1-50 MW, како што е наведено во Прилог 3

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Правилник за ГВЕ за емисии во воздух
6.3. Постројки за штавење сурова кожа и кожа, со капацитет на обработка поголем од 0,5 тони дневно, а помал од 12 тони дневно готов производ	ГВЕ за ИОС се дадени во Прилог 5 од Правилникот. ГВЕ беа преземени директно од Директивата за растворувачи (1999/13/EC), но сега можат да се најдат во Прилог 7 во Директивата за индустриски емисии (2010/75/EU). Секоја постројка за согорување поврзана со оваа дејност е опфатена со ГВЕ за инсталации за согорување од 1 -50 MW, како што е наведено во Прилог 3.
6.4 (а) Кланици со капацитет на производство на трупови меѓу 5и 50 тони дневно	ГВЕ за инсталации за согорување од 1 -50 MW, како што е наведено во Прилог 3. Секоја постројка за согорување поврзана со оваа дејност е опфатена со ГВЕ за инсталации за согорување од 1 -50 MW, како што е наведено во Прилог 3.
6.4 (б) Обработка и преработка наменети за производство на храна од: - животински сировини (освен млеко), со капацитет на производство од 5 до 75 тони готови производи на ден; - растителни сировини, со капацитет на производство од 30 до 300 тони готов производ дневно (просечна вредност на квартална основа).	Сушење кафе Табела 58 од Прилог 2. Секоја постројка за согорување поврзана со оваа дејност е опфатена со ГВЕ за инсталации за согорување од 1 -50 MW, како што е наведено во Прилог 3.
6.4 (в) Обработка и преработка на млеко, при што влезното количество на млеко е од 20 до 200 тони дневно (просечна вредност на годишна основа)	Можни емисии на прашина се пропишани во Прилог 1: ГВЕ 50 mg/m ³ Секоја постројка за согорување поврзана со оваа дејност е опфатена со ГВЕ за инсталации за согорување од 1 -50 MW, како што е наведено во Прилог 3.
6.5. Инсталации за депонирање или за рециклирање на животински трупови и на животински отпад, со капацитет на обработка меѓу 2 и 10 тони дневно	Нема. Секоја постројка за согорување поврзана со оваа дејност е опфатена со ГВЕ за инсталации за согорување од 1 -50 MW, како што е наведено во Прилог 3 Секое согорување поврзано со оваа дејност е опфатено со Правилникот за ГВЕ од горење и согорување на отпад и условите и начинот на работа на инсталациите за горење и согорување (Службен весник на РМ бр. 123/09)
6.6. (а) Инсталации за интензивно живинарство со капацитет помеѓу 5000 и 40000 места за живина	Живина - Табела 64 од Прилог 2 Секое согорување поврзано со оваа дејност е опфатено со Правилникот за ГВЕ од горење и согорување на отпад и условите и начинот на работа на инсталациите за горење и

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЗАКОНОДАВСТВОТО ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА
ЛОКАЛНО НИВО

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Правилник за ГВЕ за емисии во воздух
	согорување (Службен весник на РМ бр. 123/09)
6.6. (б) Инсталации за интензивно одгледување на свињи со капацитет помеѓу 100 и 2 000 места за свињи за гоење (над 30 кг)	Нема
6.6. (в) Инсталации за интензивно одгледување на свињи со капацитет од 50 до 750 места за маторици	Нема
6.7. Инсталации за површинска обработка на материјали, предмети или производи за кои се користат органски растворувачи, пред сè за превлекување, печатење, премачкување, одмастување, постигнување водоотпорност, премачкување со туткал, бојосување, чистење или импрегнирање, со капацитет на потрошувачката меѓу 10 и 150 kg на час (88 -1300 t/год.)	ГВЕ за ИОС се дадени во Прилог 5 од Правилникот. ГВЕ беа преземени директно од Директивата за растворувачи (1999/13/EC), но сега можат да се најдат во Прилог 7 во директивата за индустриски емисии (2010/75/EU). Секоја постројка за согорување поврзана со оваа дејност е опфатена со ГВЕ за инсталации за согорување од 1 -50 MW, како што е наведено во Прилог 3.

4. ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ЗАГАДУВАЧИТЕ И ТЕХНИКИ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ ЗА РАЗЛИЧНИ ИНДУСТРИСКИ СЕКТОРИ

Според националниот инвентар во Република Македонија има околу 200 Б-ИСКЗ инсталации. Сегашното законодавство ја пропишува формата и содржината на регистарот на Б-ИСКЗ инсталации, иако бројот на инсталации во секоја индустриска активност останува нејасен. Б-ИСКЗ инсталациите се со помал капацитет од А-ИСКЗ, имаат ограничен број на вработени и воопшто имаат помало влијание врз животната средина во однос на А-ИСКЗ инсталациите. Сепак, со цел да се обезбеди чиста животна средина за граѓаните, Владата го донесе истиот интегриран пристап за регулирање на влијанието врз животната средина за Б-ИСКЗ како и за А-ИСКЗ инсталациите. Сепак, Б- ИСКЗ инсталациите треба да се усогласат со слични, но помалку строги правила од оние за А-ИСКЗ инсталациите.

Овој дел од Прирачникот е првенствено наменет за сите оператори на Б-ИСКЗ инсталации и се фокусира на видовите на загадувачки супстанции кои се испуштаат од различни индустриски сектори како и на техниките за ублажување кои може да се користат со цел да се усогласат со ГВЕ пропишани во Правилникот. Операторот може да процени дека спроведувањето на превентивните мерки е доволно, но најверојатно ќе треба да спроведе одредени техники за ублажување на емисиите во воздухот. Има случаи кога преземање на едноставни превентивни мерки доведува не само до подобрување на ефикасноста на животната средина, туку, исто така и до подобрување на економскиот учинок на инсталацијата.

Во Табела 4.1 се дадени видовите на загадувачки супстанции и некои техники за ублажување на емисиите, кои можат да бидат преземени од страна на операторите на различни индустриски активности, со цел да се усогласат со пропишаните ГВЕ и да се подобри квалитетот на амбиентниот воздух.

Табела 4.1 Загадувачки сулстанции и техники за ублажување

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Карактеристични емисии во воздух	Мерки за подобрување на квалитетот на воздухот
1.1. Согорувачки инсталации со номинален топлински влез поголем од 10 MW и помал од 50 MW	1. Прашина; 2. SO ₂ и 3. NOx	1. Вреќести филтри; скрубери со мокро отпашување; 2. Употреба на гориво со мал процент на сулфур или горива кои содржат базна компонентата во пепелта за интерна десулфуризација; Употреба на адсорбенти во системи за согорување со флуидизирано легло 3. Мал вишок на воздух; Горилници со ниско ниво на NOx
2.1. Инсталации за обработка на метали - примена на заштитни слоеви од растопен метал со влез од 0,5 до 2 тона суров челик на час	1. Прашина 2. Кисели гасови 3. SO ₂ 4. NOx 5. Емисии од масно/гасови 6. Хемиски гасови	1-2 Отпадување на кисели кади за лужење/третман на извлечениот воздух - кисели емисии (пареа од киселина и аеросоли); намалување на киселата параа и аеросолиите од чистењето); 3. Гориво со ниска содржина на SO ₂ 4. Горилници со ниско ниво на NOx (пониски емисии на NOx и CO) 5. Покривање на машини за подмачкување на котури; Електростатско подмачкување 6. Покривање на процесните бањи и цистерни
2.2. Леарници за ферометали со производствен капацитет од 2 до 20 тони дневно	1. Прашина 2. SO ₂ 3. PCDD/PCDF	1. Користење на чист отпаден метал за топење и отстранување на песокот од вратениот материјал; електростатски таложник; циклони; вреќести филтри; скрубери со мокро отпашување 2. Користење на чисто гориво (односно природен гас или гориво со ниска содржина на сулфур) 3. Помошни горилници или пламеници.
2.3. Инсталации за топење, вклучувајќи и легирање, на обоени	1. Прав; 2. Метали (Cu, Cd) 3. BOK	Фугитивните емисии може да се избегнат преку избегнување на чување на отворено или откриени залихи (ако чувањето на залихите на отворено е неизбежно, користете спрејови, врзива, техники за управување со залихи, штитници за ветер, итн.); покријте ги цистерните; исмукајте ги калапите и просторијата; измијте ги тркалата и патиштата; чувајте ги надворешните врати затворени; редовно одржување на чистотата на просториите.
		1. Вреќест филтер, електростатски таложник, керамички филтер, скрубери; 2. Вреќест филтер 3. Втор/дополнителен горилник; оптимални услови на согорување;

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Карактеристични емисии во воздух	Мерки за подобрување на квалитетот на воздухот
метали, вклучувајќи ги и повторно добиените производи (рафинација, лиење ливови, итн), со капацитет на топење 0,2 до 4 тони дневно за олово и кадмиум или 2 до 20 тони дневно за сите други метали	4. РСDD 5. Полициклични ароматски хидројаглороди 6. HCN 7. SO ₂ 8. Катран 9. Cl ₂ 10. NOx	4. Втор/дополнителен горилник 5. Втор/дополнителен горилник; скруббер; 6. Втор/дополнителен горилник 7. Скрубер 8. Скрубер 9. Скрубер; повторна употреба 10. Горилник со ниски вредности на NOx
2.4. Инсталации за површинска обработка на метали и на пластични материјали со електролитски или со хемиски процес, доколку волуменот на процесните резервоари надминува 5 до 30 m ³	1. Прашина 2. SOx како SO ₂ 3. HCl кисели гасови 4. HF	1. Скрубер со мокро отпашување, циклон, филтер 2. Кула со контраструја со алкален скруббер 3. Скрубер со мокро отпашување 4. Скрубер или кули за адсорпција
3.1. Инсталации за производство на цементен клинкер во ротациони печки со производствен капацитет помал од 500 тони дневно, или на вар во ротациони печки или во други печки со производствен капацитет од 10 до 50 тони дневно.	1. Прашина 2. SOx 3. NOx 4. CO, CO ₂ 5. PCDD/PCDF 6. Испарливи метали (Sb, Cd, Pb, Se, Zn, K, Na, Hg и Tl)	1. Вреќасти филтри, песочни филтри, скрубери со мокро отпашување 2. Замена на цврсто со течно или гасовито гориво; контрола на печката 3. Контрола на согорувањето во печката; намалување на температурата на согорување; горилници со ниски вредности на NOx; 4. Избор на суровини со ниска содржина на органски материји и горива со ниска содржина на јаглерод; 5. Контрола на состојбите после печката; јаглеродни филтри; каталитички импрегнирани вреќасти филтри; 6. Треба да се избегнува употреба на суровини со висока содржина на испарливи метали
3.2. Инсталации за ископ, дробење, мелење, сеене, загревање на минерални суровини, ако не се опфатени со Прилог 1 на овој правилник.	1. Прашина 2. SOx	1. Циклони; скрубери со мокро отпашување; филтри од ткаенина; во некои случаи електростатски таложник; 2. Гориво со ниска содржина на сулфур;

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Карактеристични емисии во воздух	Мерки за подобрување на квалитетот на воздухот
3.3. Стационарна бетонска база со вкупен капацитет на силосите за бетон поголем од 50 m ³ .	1. Прашина	1. Редовно чистење на инсталацијата; редовно прскање со вода.
3.4. Инсталации за производство на стакло, вклучувајќи и стаклена волна, со капацитет на топење од 1 до 20 тони дневно;	1. Прашина 2. NOx 3. SOx 4. HCl/HF 5. Метали (Cd, As, Co, Ni, Se, Sb, Pb, Cr, Cu, Mn)	1. Систем, за чистење на отпадниот гас (електростатски таложник, вреќест филтер); 2. Намалување на односот гориво/воздух; намалување на температурата на согорување; фазно согорување; кружење на излезните гасови; горилници со ниски вредности на NOx; избор на гориво; 3. Суво или полусуво триење, во комбинација со систем за филтрација; минимизирање на содржината на сулфур во формулирањето на серијата и оптимизација на рамнотежата на сулфур; употреба на горива со ниска содржина на сулфур; 4. Избор на суровини за формулирање на серијата со ниска содржина на хлор и флуор; суво или полусуво триење, во комбинација со систем за филтрација; 5. Избор на суровини за формулирање на серијата со ниска содржина на метали; минимизирање на употребата на метални соединенија во формулирањето на серијата, каде што е потребно боење и обезбојување на стакло, предмет на барањата за квалитет на потрошувачите на стакло; примена на систем за филтрирање (вреќест филтер или електростатски таложник); примена на суво или полусуво триење, во комбинација со систем за филтрација;
3.5 Инсталации за топење на минерални материи, вклучувајќи и производство на минерални влакна, со капацитет на топење од 1 до 20 тони дневно;	1. Прашина 2. SO ₂ 3. NO _x 4. HCl/HF 5. Тешки метали (V, Ni, Cr, Se, Pb, Co, Sb, As)	1. Системи за чистење со течен гас составени од „техники на крајот на процесот“ врз основа на филтрирање на сите материјали кои се цврсти во моментот на мерење; 2. Чистење на кисел гас, минимизирање на загубите на производот преку добро запечатување на системот за нанесување; 3. Намалување на односот воздух/гориво, фазно согорување, горилници со ниски вредности на NOx, итн 4. Избор на суровини за формулирање на серијата со ниска содржина на хлор и флуор; 5. Избор на суровини за формулирање на серијата со ниска содржина на метали, со примена на систем за филтрирање.

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Карактеристични емисии во воздух	Мерки за подобрување на квалитетот на воздухот
3.6. Инсталации за производство на керамички производи со печење, пред се ќерамиди, тули, огноотпорни тули, плочки, каменина или порцелан, со производствен капацитет 5 до 75 тони дневно.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прашина 2. SO_x 3. NO_x 4. HCl 5. HF 6. ИОС 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чистење на сушарите; избегнување на натаможување на остатоци од прашина во сушарите; контрола на одржување; користење на горива со низок процент на пепел (природен гас, THF, LHF); вреќести филтри 2. Употреба на сировини со ниско ниво на сулфур и адитиви (употреба на горива со ниски вредности на сулфур, како што се природниот гас или THF, доведува до значително намалување на SO_x емисиите). 3. Минимизирање на азотни соединенија во сировини и адитиви; 4. Употреба на сировини и адитиви со низок процент на хлор; 5. Употреба на сировини и адитиви со низок процент на флуор (во случај на материјал богат со флуор, додадете малку сировина сиромашна со флуор (пр. песок) или ниско флуоридна глина); 6. Минимизирање на органските соединенија во сировините.
3.7. Глазирање на порцелан или керамика со испарливи соли.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прашина 2. SO_x 3. NO_x 4. ИОС 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Филтри од ткаенини, скрубери со мокро отпрашување; 2. Употреба на сировини и горива со низок процент на сулфур; 3. Намалување на односот воздух/гориво, фазно согорување, горилници со ниски вредности на NO_x, итн 4. Дополнителни горилници;
4.1. Сечење полиуретанска пена или полиуретански еластомер со затворена жица.	1. Фугитивни емисии	1. Контролирано управување
5.1. Сите инсталации за отстранување на отпадот на депони, рециклирање или согорување на опасен отпад, согорување на комуналниот отпад, депонирање во депони за неопасен отпад, кои не се опфатени со Прилог 1 на оваа Уредба	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вкупна прашина 2. HCl/HF 3. NO₂ 4. CO/TOC, 5. Hg и соединенија на жива 6. Cd/Та 7. PCDD/PCDF 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Филтер од ткаенина, одржување на системот за контрола на прашината 2. Контрола на отпад, мешањето може да ја намали флукуацијата во концентрациите на суров гас што може да доведе до зголемени краткорочни емисии; 3. Техники за контрола на отпадот и согорувањето, ниска содржина на азот во отпадот; 4. Техники кои ги подобруваат условите на согорување; 5. Асорпција со користење на реакенси базирани на јаглерод; 6. Техники со кои се контролира нивото на прашина; 7. Јаглеродни апсорбери за намалување на крајните емисии.
6.1. Инсталации за производство на хартија и картон, со производствен капацитет од 5 до 20 тони дневно;	<ol style="list-style-type: none"> 1. SO₂ 2. NO_x 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гориво со ниска содржина на сулфур; контрола на содржината на Na₂S во микритот; алкален скрубер

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Карактеристични емисии во воздух	Мерки за подобрување на квалитетот на воздухот
6.2. Инсталации за претходна обработка (операции како што се перење, белење, мерцеријација) или боење на влакна или на ткаенини, со капацитет на обработка од 1 до 10 тони дневно	Незначителни емисии во воздухот	2. Оптимизирано согорување и контрола на согорувањето; добро мешање на горивото и воздухот; горилница со ниски вредности на NO _x ; избор на гориво/ниско ниво на азот.
6.3. Инсталации за штавење сурова кожа и кожа, со капацитет на обработка поголем од 0,5 а помал од 12 тони дневно готов производ	1. ИОС 2. Прашина	1. Замена на халогени ИОС кои се користат во процесот со сулстанции кои не се халогени; користење на премази на база на вода во комбинација со ефикасен систем за нанесување; користење на екстракциска вентилација и систем за ублажување; 2. Употреба на издувен систем за вентилација опремен со вреќести филтри или скрубери со мокро отпашување
6.4 (а) Клатници со производство на трупови со капацитет меѓу 5 и 50 тони дневно	Незначителни емисии во воздухот	Нема значителни емисии во воздухот, освен во случај на постројки за согорување поврзани со активността, кога треба да се следат мерките утврдени за Активност 1.1
6.4 (б) Обработка и преработка наменети за производство на храна од: - животински сировини (освен млеко), со производство на готови производи капацитет од 5 до 75 тони дневно - растителни сировини, со производствен капацитет од 30 до 300 тони готов производ дневно (просечна вредност на квартална основа)	1. Прашина 2. ИОС и миризба (некоја предизвикана од ИОС) 3. Разладувачи кои содржат амонијак и халогени 4. Продукти од согорување (CO ₂ , NO _x и SO ₂)	Спроведување и одржување на стратегија за контрола на емисии во воздух; собирање на отпадни гасови, миризба и прашина од изворот и насочување кон опремата за третман или ублажување; оптимизирање на процедурите за започнување и за исклучување на процесот за намалување на емисиите во воздухот за да се осигура дека тие секогаш работат ефикасно во текот на целото време кога е потребно ублажување; минимизирање на емисиите во воздухот со избор и употреба на сулстанции и примена на техники за да се постигнат националните ГВЕ или со примена на техники за ублажување.

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Карактеристични емисии во воздух	Мерки за подобрување на квалитетот на воздухот
6.4 (в) Обработка и преработка на млеко, при што количеството на млеко е од 20 до 200 тони дневно (просечна вредност на годишна основа)	1. Прашина 2. ИОС и миризба (некоја предизвикана од ИОС) 3. Разладувачи кои содржат амонијак и халогени 4. Продукти од согорување (CO_2 , NO_x и SO_2)	Спроведување и одржување на стратегија за контрола на емисии во воздух; собирање на отпадните гасови, миризба и прашина од изворот и насочување кон опремата за третман или ублажување; оптимизирање на процедурите за вклучување и исклучување на опремата за ублажување на емисиите во воздухот за да се осигура дека тие секогаш работат ефикасно во текот на целото време кога е потребно ублажување; минимизирање на емисиите во воздух со избор и употреба на сулстанции и примена на техники за да се постигнат националните ГВЕ или со примена на техники за ублажување
6.5. Инсталации за депонирање или за рециклирање на животински трупови и на животински отпад, со капацитет на обработка од 2 до 10 тони дневно	1. Миризба	Миризбата може да се контролира преку подобрување на внатрешните мерки. Миризливиот воздух може да биде спроведен за да се користи како воздух за согорување во котел или постројка за согорување.
6.6. (а) Инсталации за интензивно живинарство со капацитет помеѓу 5000 и 40 000 места за живина	1. Амонијак 2. Прашина	1. Отстранување на ѓубривото (кашата) од јамата до надворешен склад; примена на дополнителен третман, како што е аерација, за да се добие течност за испирање; разладување на површината на ѓубривото со користење на површини (пр. ребра и канали за ѓубриво), кои се мазни и лесни за чистење.
6.6. (б) Инсталации за интензивно одгледување на свињи со капацитет помеѓу 100 и 2 000 места за свињи за гоене (над 30 кг)	1. Амонијак	Отстранување на ѓубривото (кашата) од јамата до надворешен склад; примена на дополнителен третман, како што е аерација, за да се добие течност за испирање; разладување на површината на ѓубривото со користење на површини (пр. ребра и канали за ѓубриво), кои се мазни и лесни за чистење.
6.6. (в) Инсталации за интензивно одгледување на свињи со капацитет од 50 до 750 места за маторици	1. Амонијак	Отстранување на ѓубривото (кашата) од јамата до надворешен склад; примена на дополнителен третман, како што е аерација, за да се добие течност за испирање; разладување на површината на ѓубривото со користење на површини (пр. ребра и канали за ѓубриво), кои се мазни и лесни за чистење.

Активност во Прилог 2 од Уредбата за ИСКЗ	Карактеристични емисии во воздух	Мерки за подобрување на квалитетот на воздухот
6.7. Инсталации за површинска обработка на материјали, предмети или производи кои користат органски растворувачи, пред сè за превлекување, печатење, премачкување, одмастување, постигнување водоотпорност, премачкување со туткал, бојосување, чистење или импрегнирање, со капацитет на потрошувачката меѓу 10 и 150 kg на час (88 t -1300 t / год)	1. ИОС	1. Подготовка и реализација на План за управување со растворувачи; да се обојат надземните резервоари во бела боја или да се постави штит за заштита од сонце; да се користат резервоари со конусен покрив со внатрешни лебдечки покривки (во зависност од фреквенцијата на празнење); отградување, на пример, со користење капаци, на изворите на потенцијалните емисии; повторно затворање со капаци на делумно испразнетите буриња или канти со растворувач за да се минимизира загубата на пареа; да се чуваат сатовите со растворувачи подалеку од извори на топлина за да се минимизира испарувањето; да се инкапсулираат сатовите, резервоарите и машините, колку што е можно, со користење на капаци што добро дицнуваат;
6.3. Постројки за штавење сурова кожа и кожа, со капацитет на обработка поголем од 0,5 тони дневно, а помал од 12 тони дневно готов производ	1. ИОС 2. Прашина	1. Користење на премази на база на вода во комбинација со ефикасен систем за нанесување; користење на екстракциска вентилација и систем за ублажување; 2. Употреба на издувен систем за вентилација опремен со вреќести филтри или скрубери со мокро отпрашување

ПРИЛОГ 1 - ЛИСТА НА ПРИМЕНЛИВИ ЗАКОНИ КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА ОВОЈ ПРИРАЧНИК

1. Закон за животна средина (Службен весник бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 147/15);
 - а. Уредба за определување на активностите на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола односно дозвола за усогласување со оперативен план и временски распоред за поднесување на барање за дозвола за усогласување со оперативен план (Службен весник на Република Македонија бр. 89/05) (ИСКЗ Правилник);
 - б. Правилник за постапката за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола (Службен весник на РМ бр. 112/14) (ИСКЗ Правилник);
 - в. Правилник за гранични вредности на емисии на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи емитирани од стационарни извори (Службен весник на РМ бр. 141/10);
 - г. Правилник за гранични вредности на емисиите за време на согорување на отпад и условите за простории за согорување на отпад (Службен весник на РМ бр. 123/09);
 - д. Упатство за примена на Правилникот за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи пуштени на слобода.

Одрекување од одговорност:

Содржината на оваа публикација е единствена одговорност на Ramboll Danmark A/S и нејзините конзорциумски партнери и на никаков начин не ги одразува гледиштата на Европската Унија.

*Овој проект е финансиран
од Европската Унија*